SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VO... ...2. JERSEY CITY and NEW YORK, СЕРЕДА, 11-го ЖОВТНЯ 1989 — CENTS 25 ЦЕНТІВ — ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, TUESDAY, OCTOBER 10, 1989 — Ч. 192. — РІК XCVI

В. ІВАШКО ОБІЦЯЄ ПОЛЕГШІ В УКРАЇНІ

Джерзі Ситі, Н.Дж. — **Щоденник „Ню Йорк Таймс" в неділю 8-го жовтня ц.р., подав довгу вістку кореспондента з Києва Билла Келлера, в якій він інформує, що в четвер, 5-го жовтня ц.р. новий перший секретар Центрального Комітету Комуністичної партії України Володимир Івашко дав двогодинне інтерв'ю та зустрівся з представниками Народного Руху України за Перебудову, в яких запевнив, що постарається зменшити переслідування тих українців, що є за перебудовою, а рівночасно розпочати з ними співпрацю.**

У розмові В. Івашко також дав до пізнання, що розглядається статус Української Католицької Церкви і також під розглядом є можливі зміни в новому виборчому законі в Україні, які можуть дати кращі можливості для некомуністичних кандидатів.

В. Івашко, пише американський кореспондент, підкреслюючи, що розпочинається нова ера і віднова в Комуністичній партії та діялог із некомуністичними силами в Україні, хоче себе відразу на початку відокремити від свого попередника Володимира Щербицького.

„Ми входимо в нову епоху", — сказав В. Івашко, а коли його спитали чи вибір його означає зміни в Україні — „ми входимо в епоху віднови".

Б. Келлер уважає, що провідники політичних груп в Україні мають поділені погляди щодо особи В. Івашка і коли одні вітають його бажання полегшити обставини в Україні, інші не вірять що Кремль дозволив на будь-який діялог і демократизацію в Україні.

Далі у своїй широкій статті кореспондент „Ню Йорк Таймсу" подає інформації про Україну, кількість населення та її долю в політичному поділі поміж різними державами, окупацію совєтськими силами і цитує характеристичні слова Леніна, який сказав, що „для нас втратити Україну, це так немов би втратити голову". Б.Келлер інформує також, що коли Західня Україна втримує українську мову, східні області є дуже зрусифіковані. І тому хоча населення підтримує більшу економічну і політичну автономію від Москви, справжня українська незалежність здається не має ще багато прихильників, і тут на думку американського журналіста менше грозить такий сепаратизм, якого домагаються тепер балтицькі народи.

У своєму першому інтерв'ю В. Івашко признає, що політика Щербицького була консервативна і Україна була „королівством стаґнації", але одверто він не критикує Щербицького, а уважає, що усі вони є 'дітьми своєї доби' ". Для підкреслення, що час диктатури проминув, В. Івашко заповів, що він не буде кандидатом на президента української республіки у виборах, які відбудуться з початком 1990 року.

Б.Келлер уважає, що першою пробою для В. Івашка буде його відношення до НРУП, який на своєму конґресі у вересні зумів з'єднати різні елементи, культурні і політичні, у тому Спілку Письменників України і Українську Гельсінкську Спілку, що „орієнтується на Захід". На конґресі НРУП постійно були домагання усунути Щербицького. Коли тепер В. Івашка спитали, чи він уважає учасників конґресу „націоналістами", він відповів, що ні і що він готовий співпрацювати з кожною політичною організацією. Провідники НРУП, які відбули з В. Івашком 90-хвилинну розмову, запевнили, що підтримають його, якщо він визнає леґальність НРУП і дозволить на публікацію його органу.

Володимир Яворівський, член НРУП ствердив, що В. Івашко виглядає на людину з якою можна буде співпрацювати. На думку Б. Келлера, дисидентська група, що належить до УГС задивляється радше скептично на „медові місяці" з В. Івашком, зокрема щодо його настанови відносно УКЦ, бо на це питання він не дав ніякої ясної відповіді.

Стаття Б. Келлера прикрашена знімкою В. Івашка і картою України.

УКРАЇНСЬКИЙ КАМЕРНИЙ ХОР З УСПІХОМ КОНЦЕРТУЄ ПО СХІДНЬОМУ ПОБЕРЕЖЖІ ЗСА

Ню Йорк (Р.Ю). — Після успішного турне по Канаді та містах середнього заходу ЗСА, Український камерний хор з Варшави прибув до Ню Йорку. У неділю, 8-го жовтня, перед вщерть заповненою авдиторією Гантер коледжу відбувся успішний концерт.

Виступає Український камерний хор з Варшави.

Цікавою і різноманітною була програма концерту, що складалася з двох частин. У ньому прозвучали популярні твори українських композиторів-клясиків Максима Березовського („Отче наш", „Не отвержи мене во время старости"), Артема Веделя („Покаяніє"), хоровий концерт Дмитра Бортнянського, „Щедрик" та „Ой сивая зозуленька" Миколи Леонтовича, „Пісня про рушничок" Платона Майбороди, народні **пісні в аранжуванні Ярослава Полянського**, мистецького директора і дириґента хору.

Владика Мстислав, головний секретар Українського Народного Союзу Володимир Сохан (перший зліва) і мистець-маляр Михайло Мороз з дириґентом Я. Полянським (четвертий зліва у першому ряді) та членами хору.

(Світлив Ярослав Кулинич)

У цьому році українці в усьому світі урочисто відзначають 175-річчя з дня народження Тараса Шевченка, тому у програмі камерного хору широко представлені твори Великого Кобзаря: „Садок вишневий коло хати", „Така її доля", „Нащо мені чорні брови", „Минають дні", „Мені однаково" та інші. Два останні вірші виконав у власному супроводі гітари Роман Гавран (він же і автор музики). У його виконанні прозвучали і вірші Василя Стуса.

Поряд з клясичними творами хор пропаґує і українські народні пісні, зокрема, лемківські. З великою майстерністю були виконані народні пісні „Далас мені, моя мати", „Ой продала дівчинонька хустку", в'язанка **українських народних пісень в аранжуванні Я. Полянського.**

Кожний виступ глядачі супроводжували тривалими оплесками. Заохочені такою щирою підтримкою слухачів, хористи виконали поза програмою ще ряд **популярних творів, зокрема** відому пісню Українських Січових Стрільців „Гей у лузі червона калина".

Керівник кредитівки „Самопоміч" у Ню Йорку Ярослав Оберишин щиро подякував гостям з Польщі за гарний концерт і від імени кредитівки та окремо від подружжя відомих меценатів української молоді Марії та Юліяна Бачинських вручив їм подарунки. Мистецькому керівникові і дириґентові **Я. Полянському та ведучій концерту Лідії Стефанівській були вручені букети квітів.**

На закінчення був виконаний національний гимн „Ще не вмерла Україна", що його заінтонував хор, а підхопила уся заля. Слід відзначити, що це перший раз, коли мистецькі ансамблі з Польщі відважилися на такий вчинок — заспівали український гимн. Досі його співали лише глядачі.

Приїзд Українського камерного хору з Варшави спонзорували Український Народний Союз і Комітет Українців Канади за посередництвом Генрі Міхальського.

На другий день гості з Польщі відвідали Український Народний Союз і видавництво „Свобода".

А попереду — нові зустрічі: з українськими громадами Юніону, Йонкерсу, Філядельфії, Гартфорду та Сиракюзів.

В МАДЯРЩИНІ САМОЛІКВІДУВАЛАСЯ КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ

Будапешт, Мадярщина. — В суботу, 8-го жовтня ц.р., на з'їзді Мадярської соціялістичної робітничої партії абсолютною більшістю голосів було прийнято рішення про припинення існування цієї партії, якою є фактично компартія. За розпуск Компартії Мадярщини проголосували 1,005 делеґатів. Проти голосували тільки 159 осіб.

З'їзд прийняв резолюцію, у якій сказано, що „історія партії закінчилася". Делеґати з'їзду вирішили, що від цього дня вони створюють нову партію, яка матиме назву „Мадярська соціялістична партія". Однак це не означає, що з'їзд змінив лише назву. Новою партією керуватиме не Політбюро і не Центральний Комітет, а Президія з 15-20 осіб і Національний комітет, до якого входитиме 150 осіб.

Відмовившись від усталеної комуністами практики, Мадярська соціялістична партія обиратиме Національний комітет не на з'їзді, а шляхом загальних виборів, тобто виборцями будуть усі члени партії.

Виступаючи перед делеґатами останнього з'їзду Компартії, президент Режо Ньєрш заявив:

„Ми повинні стати найдемократичнішою серед усіх мадярських партій. Нам потрібна партія з новою формою організації, новою плятформою і новою назвою. Ми повинні переглянути членство в партії. Члени партії не повинні бути баранами, що сліпо йдуть за вожаком. А ті, кому нова партія не до вподоби, можуть створити свою партію".

Комуністична партія останнім часом так втратила свій авторитет, що в Мадярщині тільки цього року з неї добровільно вийшли понад 70,000 людей. В день відкриття з'їзду Компартія мала 725,000 членів. Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс", Герні Камм, посилаючись на непоіменованого високопоставленого партійного чиновника, повідомив із Будапешту, що як мінімум третина комуністів мають намір найближчим часом вийти з Компартії. З'їзд прийняв також рішення передати розкішне приміщення в Пешті на березі Дунаю новоствореній Мадярській соціялістичній партії. Делеґати з'їзду також вимагали, щоб Компартія передала урядові приміщення, у яких розміщувалися партійні комітети, бюра, готелі, курорти тощо.

Всі західні кореспонденти підкреслюють, що це перший в історії випадок, коли партія, що перебуває при владі, приймає рішення про самоліквідацію. Відзначають також і те, що Мадярщина перша серед комуністичних країн, прийняла закон про дозвіл багатопартійної системи і про ліквідацію Залізної заслони на кордоні з Австрією.

МАНІФЕСТАЦІЯ СОЛІДАРНОСТИ

Чикаґо. — Тут на площі при вулицях Чикаґо й Овклі в неділю, 15-го жовтня ц.р. о 1-ій годині по полудні відбудеться маніфестація солідарности з Україною і відкриття пам'ятника Тисячоліття Християнства. Після Маніфестації та відкриття пам'ятника в Культурному Осередку при вулицях Чикаґо й Овклі о 2-ій год. по полудні громадський комітет влаштовує святочний бенкет. Квитки можна набути в банку „Певність" і в касі „Самопоміч". Під час імпрез виступлять гості з України Володимир Яворівський і Микола Горбаль та посол з Польщі Володимир Мокрий.

М. Ґорбачов погрожує посиленням режиму

Москва. — В неділю, 10-го вересня ц.р., центральні газети „Правда" й „Ізвєстія" опублікували виступ Міхаїла Ґорбачова в совєтській телевізії, в якому він різко засудив „лівацькі" та „антисоціялістичні" об'єднання, котрі роблять „спроби дискредитувати перебудову".

„Останнім часом, — сказав М. Ґорбачов, — з'явилися і такі рекомендації, з яких випливає, що порятунок наш в одному — відмовитися від соціялістичних цінностей і вести перебудову на капіталістичний лад". А це, на його думку, „суперечить суті політики перебудови, спрямованої на соціялістичне оновлення суспільства". Тому він закликає не піддаватися тим, хто нав'язує суспільству сумніви у правильності обраного шляху.

Час від часу пересипаючи свою промову похвалами на адресу народних мас, зазначаючи, що вони вже самі заговорили про порядок, дисципліну, безгосподарність, М. Ґорбачов наголосив, що „повинен бути наведений якнайсуворіший порядок в усіх містах і населених пунктах". „Верховна Рада, — сказав він, — визнала необхідним на підставі закону надати міліції, всім правоохоронним органам ширші можливості в боротьбі із злочинністю, поліпшити їхнє матеріяльно-технічне вивінування, збільшити чисельність внутрішніх військ, підвищити матеріяльне становище працівників".

Генсек сказав також, що уряд розробляє програму надзвичайних заходів щодо оздоровлення економіки, насамперед щодо нормалізації споживчого ринку. „Я допускаю, — сказав Ґорбачов, — що в комплексі таких заходів можуть виявитись непопулярні, в чомусь жорстокі і певною мірою болісні заходи". Але це буде оправдане, бо „диктується необхідністю виходу з ситуації, що створилася". І далі: „Ті, хто розраховує скористатися труднощами перехідного періоду в якихось негідних цілях і намагається підірвати вплив партії, повинні знати, що це не пройде. Але очевидно й те, що нові завдання вимагають глибокого оновлення партії. КПСС зможе виконати свою ролю політичного авангарду суспільства. КПСС буде твердо вести лінію на перебудову, очолювати революційні перетворення в країні".

Два дні перед виступом на телевізії на засіданні Політбюро ЦК КПСС Ґорбачов доручив Комітетові партійної контролі „розглянути питання про партійну відповідальність членів КПСС В. Гусєва, В. Лахтіна і комуністів-керівників міністерств і відомств СССР за допущені зриви у виробництві товарів повсякденного попиту і незадовільне забезпечення ними населення".

Генеральний секретар, звичайно розуміє, що усуваючи одних партійних бюрократів і ставлячи на їхнє місце інших, економіку полагодити неможливо, але використовує кожну нагоду для укріплення свого становища на пості лідера Компартії та уряду. Водночас Ґорбачов у своєму виступі по телевізії заграє з народом. Відзначаючи „високу напругу дискусії", він висловлює задоволення з того, що „в рух прийшли маси трудящих, вони дедалі ак-

(Закінчення на стор. 4)

Професійна виміна інформаціями конечна

Джерзі Ситі, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Тепер, коли стоїмо під знаком гласности, можна сміло ствердити, що двері нашої редакції не замикаються від відвідувачів, які або гості з України або українці із ЗСА, що відвідували Україну. Як від одних, так і і від других дістаємо цікаві інформації з різних ділянок життя.

Д-р О. Мороз.

З такими цікавими інформаціями заходить до редакції д-р Осип Мороз, колишній директор господарських справ стейтового університету Ню Йорку, а тепер заступник голови Світової Федерації Українських Інженерів, який саме недавно відвідав свою батьківщину та відбув там разом із різними представниками українського наукового світу у Києві, розмови.

У цих розмовах різко станула потреба виміни інформаціями поміж професіоналістами, що живуть на Заході, зокрема на Північно-американському континенті, і їхніми земляками в Україні. Між ними стоїть прогалина понад 40 років, яку зокрема хочуть чимскорше заповнити українські фахівці з України, які тепер вкінці дістали до цього можливість.

Д-р О. Мороз розповідає про свої розмови із професором політичної економії Веніяміном Сікорою, математиком Леонідом Іванченком, економістом Юрієм Огульчанським, філософом Мирославом Поповичем. Для усіх їх тепер справи застосування модерних технічних засобів до української науки незвичайно важливі. Спільним питанням, яке слід скоро розв'язати, є застосування української мови в ширшому розумінні технічному і економічному, українські комп'ютори, назовництво тощо.

На думку нашого гостя, який підкреслює, що він людина конкретних діл, тепер саме прийшов час коли українська громада Північної Америки повинна перейти якнайскоріше від слів до діла, коли йдеться про поміч нашим землякам. Він підкреслив, що науковці в **Україні чекають на вияв** такої ділової допомоги у формі різних технічних інструментів, як також на виміну інформаціями та досвідом.

В тому напрямі розпочато вже працю Товариства Українських Інженерів Америки, а зглядно два його члени, інженери Роман Гавриляк і Любомир Онишкевич, які стоять у зв'язку із проф. Л. Іваненком для спільного розв'язування проблеми застосування українських комп'юторів та їх кращої системи.

Про наукову виміну старається СФУІТ, речником якої був і д-р О. Мороз. Від цього матірного товариства він склав привіт по радіо в інтерв'ю, яке дав Людмилі Нестеренко, редакторові київської радіостанції. При цій нагоді він також розповів більше про це товариство українських інженерів, про його працю та визначних членів, якими можна погордитися на міжнародному полі, а про яких в Україні зовсім не знають.

Поруч із проблемами технологічними і економічними, які турбують українських науковців, вони, як розповідає д-р О.Мороз, глибоко затурбовані екологією і з того приводу Товариство „Зелений світ" скликає на кінець жовтня цього року світову екологічну конференцію до Києва, на яку запрошують зацікавлених українських знавців цієї справи зі Заходу. Як відомо, СКВУ скликає подібну наукову конференцію на черговий рік в Торонто і на неї вже зголошені доповідачі з України.

Д-р О. Мороз, як здається кожний, що тепер відвідує Укріну, із зворушенням розповідає про зустрічі, розмови та переживання, про

(Закінчення на стор. 4)

АКАДЕМІЯ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Тут в неділю, 15-го жовтня ц.р., о 4-ій годині по полудні в залі УОКЦентру при 700 Сідер Ровд, Абінґтон відбудеться Святочна Академія, присвячена 60-річчю створення ОУН і 80-річчя з дня народження та 30-річчя трагічної смерти сл. п. Степана Бандери. Святочне слово виголосить д-р Аскольд Лозинський. В мистецькій частині візмуть участь: Степан Шкафаровський і Оленка Геймур — солісти, Галя Мазурок-Рай — фортепіяновий супровід, Дарка Наконечна — декляматорка. Служба Божа в намірені українського народу і Панахида за всіх борців, які згинули у боротьбі за волю України, буде відправлена в неділю, того ж дня о 10-ій год. зранку в митрополичому соборі при Френклін вул.

ВЕЧІР НА ЧЕСТЬ Б.І.АНТОНИЧА

Ірвінгтон; Н.Дж. 5-ий Відділ Організації Оборони Лемківщини в Ірвінгтоні, Н.Дж., влаштовує вечір творчости в пошану 80-ліття народин поета Богдана Ігоря Антонича, в суботу, 21-го жовтня ц.р. в залі Українського Народного Дому, 140 Проспект авеню. В програмі святочна доповідь, мистецька частина, бенкет та забава з танцями. Приграватиме оркестра „Хлопці зі Львова".

В АМЕРИЦІ

ЗА ОФІЦІЙНИМИ статистичними даними 1988 рік в Америці був роком „бейбі-бум" (роком з високою народжуваністю). Минулого року в ЗСА народилося 3,913,000 дітей, що на два відсотки більше, як в 1987 році. Це сталося вперше за останні 25 років, коли був зареєстрований „бейбі-бум" у 1964 році — 4,027,400 дітей. Згідно з даними Національного центру медичної статистики минулий рік позначився також великою кількістю померлих — 2,171,000 американців. У 1988 році було зареєстровано 2,389,000 шлюбів, що є на один відсоток менше, а кількість розводів збільшилася на два відсотки порівняно з 1987 роком.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУД ЗАСУДИВ Джиммі Бейкера, відомого релігійного проповідника. За кожний з 24-ох випадків ошуканства, у яких звинувачували Д. Бейкера, він має дістати 5 років ув'язнення та кару — 5 міл. дол., що в загальному нараховуватиме 120 років ув'язнення та 120 міл. дол. кари. Цей перший найбільший телевізійний проповідник побудував собі мультимільйонову імперію, зловживаючи фондами вірних. Звичайно, він внесе відклик як повідомили його адвокати.

ДЕПАРТАМЕНТ ТРАНСПОРТАЦІЇ повідомив про своє рішення збільшити кількість міст в ЗСА, відкритих для іноземних летунських компаній. Ця пропозиція відкриває нові можливості містам, які не мають міжнародних летовищ, збільшить конкуренцію у ділянці, що концентрується в руках кількох найбільших компаній Америки, які, звичайно, сприйняли цю пропозицію дуже скептично. Щоб запобігти затяжним переговорам між окремими країнами, які з нетерпінням чекають на відкриття американського летунського ринку, Департамент транспортації розпрацьовує всі деталі пропозиції, включно з конкретними обмеженнями.

ПАСТОР ДЖЕССІ ДЖЕКСОН, який минулого року кандидував на становище президента від партії демократів, повідомив, що він плянує наступної осени нову телевізійну програму „Голос Америки з Джессі Джексоном". На пресовій конференції він сказав, що в майбутньому не збирається кандидувати на президента, а його нова телевізійна програма дасть доступ „голосам, які відтворюватимуть правдиву Америку". За його словами, ціллю його програми буде створити форум для різних поглядів на важливі та актуальні проблеми.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Ювілей Східньої Німеччини

Дня 7-го жовтня цього року минуло рівно 40 років, як на совєтській післявоєнній зоні Німеччини проголошено Німецьку „Демократичну" Республіку. Пригадаймо, що переможні у Другій світовій війні альянти зайняли були своїми військами територію Третього Райху й поділили її на чотири зони. Совєтська зона охоплювала Саксонію, Турингію Мекленбурґ і Східню Прусію. Цю останню загарбав СССР й займає по нинішній день. Згадані вище три провінції рівняються величиною більш-менше території стейту Вірджінія з населенням 17 мільйонів душ. Масова втеча німців з цієї території на захід спонукала Москву здвигнути у 1961 році внутрішньо-берлінський „мур ганьби" і щільно зачинити кордон до Німецької Федеративної Республіки (Західньої Німеччини). Від травня цього року покотилася нова хвиля втікачів: до попередніх трьох мільйонів добавився уже дальший мільйон. Маючи закриті, так би мовити фронтові двері — люди у Східній Німеччині почали втікати „задніми дверми" — почерез також комуністичні, Польщу, Мадярщину й Чехо-Словаччину. Та масова втеча зелектризувала ввесь міжнародній світ як своєрідний політичний феномен. Він тим цікавіший, що Східня Німеччина з усіх інших комуністичних країн має найвищий життєвий стандарт. Перший східньонімецький генеральний секретар Компартії Німеччини Вальтер Ульбріхт втік був з Німеччини до Москви після приходу Гітлера до влади, перевів у Москві всю Другу світову війну і був запеклим сталіністом. Його ригористичний марксизм довів був до такої економічної кризи, що почалися страйки і заворушення. Ульбріхт здавив їх, але сам мусів відійти. Його наступник Еріх Гонекер володіє від 1976 року. Він довів до духового застою в країні, хоч економічно Східня Німеччина стоїть найкраще з усіх сателітів Москви. Це стало можливе головно завдяки нав'язанню сяк-так добрих сусідських відносин з Західньою Німеччиною, куди Гонекер поїхав був з офіційними відвідинами. Але зрештою Гонекер зберігав сувору партійну контролю над усім духовим життям країни, не було і нема свободи преси, нема свободи слова, державне радіо і телевізія все ще представляє Захід тільки у чорних барвах, протиставляючи власний рай пеклові, яке панує в Америці й інших західніх країнах. Ясно, що пропаґанда вдарила бумеранґом по режимові, бо у Східній Німеччині можна було переловлювати не тільки радіопрограми зі Заходу, але й телебачення зі Західньої Німеччини. Втікачі із Східньої Німеччини, майже поголовно молоді люди, стверджували, що матеріяльно велося їм добре, але задихалися в атмосфері комуністичної диктатури.

У такій ситуації прилетів до Східнього Берліну Міхаїл Ґорбачов. Еріх Гонекер належав до противників його гласности і перебудови. Але Ґорбачов, президент і генеральний секретар Компартії СССР — це тільки політична потуга, та ще й визнана тепер західнім світом. Тому прийняли його з почестями.

Ґорбачов виголосив промову — характеристичну для його привичної методи шукання компромісу. З одного боку риторично солідаризувався з Гонекером і прославляв вірність Східньої Німеччини комуністичному світові, з другого виразно натякнув на останню масову втечу німців на захід, заявивши, що Східня Німеччина повинна розв'язати свої „проблеми" згідно із змінами у світі і загальним поступом. Підкреслив, що внутрішні проблеми Східньої Німеччини „будуть вирішуватися не у Москві, а в Берліні". Промова Ґорбачова стояла у виразному противенстві до промови Гонекера в навечір'я цього „ювілею", коли він приписував всю вину за масовий вихід німців — „змові зовнішніх ворогів" та погрожував протидіяти „всіма засобами". Ґорбачов і Гонекер погоджувались в одному: не можна тепер касувати Берлінського муру, бо він пов'язаний з тим післявоєнним „статус кво", який виявився стабільним і корисним для миру...

Німці із царства Гонекера дивляться на Ґорбачова, як на реформатора, що дає народові свободу — коментатор телевізійного каналу Ей-Бі-Сі, Пітер Дженінґс, який полетів до Берліну, зробив цікаву заввагу: мадяри, які в той сам день мали у Будапешті партійні наради, дивляться на Вашінґтон, а східні німці на Москву!

Прилюдний виступ, Ґорбачова певне подобалися слухачам. Бо говорив про зміни у світі і потребу йти з тими змінами, — говорив про конечність прислухуватися до бажань народу, до різних його кіл. Еріх Гонекер має 77 літ та ще й від років хворіє. Не було б нічого дивного, якби невдовзі він зник з політичного овиду і якби на його місце прийшов хтось, хто мав би більше зрозуміння для цього вітру, що повіяв у Польщі й Мадярщині, у Прибалтиці й Україні та навіть у Чехо-Словаччині. У середущій Европі не можна зберегти марксизм, який скрізь довкола банкру-

Юліян Мовчан

ПОЛІТИКА МОСКВИ НЕЗМІННА — „ДЄРЖАТЬ І НЄ ПУЩАТЬ!"

I.

Ми і цілий світ тепер є свідками тотального розкладу СССР — розкладу не тільки в економічній ділянці, але фактично у всіх ділянках — культурно-мовній, національній, екологічній і т. д. При цьому одночасно кожному не може не кинутися в очі жахливий парадокс: з одного боку кремлівська кліка на протязі майже 70-ти років за допомогою всіх, які тільки були можливими, методів пропаганди втокмачувала в голови своїх підневільних громадян версію про „ідеальне" розв'язування в СССР усіх проблем — в тому числі і національної, а з другого боку, як кожен тепер бачить, всі ті балачки про „райське" життя у Совєтському Союзі були звичайно брехнею і блефом. І то блефом і брехнею такого колосального розміру, якого ще не пам'ятає історія людства.

Не зважаючи на колосальні простори родючої землі, „вожді" СССР догосподарилися до того, що їхнє сільське господарство вже не спроможне випродукувати бодай стільки хліба аби ним можна було прогодувати принаймні власне населення. (І тому, аби не допустити до нового голоду, вони вимушені кожного року імпортувати до СССР мільйони тонн збіжжя).

Так само і щодо „ідеального" розв'язання національного питання в СССР. Під маскою облудних гасел „інтернаціоналізму" та „зближення народів", (а в останні роки також „злиття націй"), Москва за останнього півстоліття провадила курс тотальної русифікації всіх поневолених нею народів, а народу українського — зокрема. Дійшло до того, що по містах України вже майже не почуєте української мови, яка неофіційно визнана „не престижевою мовою". Звичайно, в цій ганебній і злочинній „роботі", як це завжди було в минулому, багато допомагали і допомагають Москві „наші" мерзенні хахли-малороси на зразок Щербицького, Валентини Шевченко („президента" УССР), Кравчука, Голушка (див. нижче) та на жаль, багатьох інших.

Але, як колись сказав великий американський президент Абрагам Лінкольн, можна дурити певну частину народу, як навіть і ввесь народ якийсь час. Але ніколи не можна завжди тримати в облуді цілий народ. Кращим підтвердженням цього правила може бути існування СССР. Вічних обіцянок „кращого життя", як тільки буде виконано й перевиконано ще одну „п'ятилітку" народам СССР вже було задосить, і тому ті народи все більше й голосніше почали проявляти свій неспокій і незадоволення політикою кремлівських вождів. крім того економіка в СССР настільки почала занепадати, що Совєтський Союз почав далеко йти позаду не тільки ЗСА та багатьох европейських країн, але також позаду багатьох азійських країн. Що робити? Чекати, поки настане нова революція?

У Кремлі заворушилися. Продовжувати „шлях до комунізму" такими самими методами, як і раніше — це значить йти до повного економічного провалля з усіма його аж ніяк не потішаючими наслідками. І ось, чотири роки тому, після смерти сталінсько-брежнєвського попихача Черненка, в ролі нового „червоного царя" Кремль висуває ще відносно молодого, енерґійного і назовні пристійного Міхаїла Ґорбачова. Звичайно, головною причиною такого рішення була не стільки зовнішність Ґорбачова, як скорше його ідея чи пляни — як „поставити на ноги" збанкрутований СССР? Точніше, як врятувати останню імперію в світі від, її розвалу?

І, як всім відомо, Міхаїл Ґорбачов подав свій плян, який коротко названо двома словами — гласність та перебудова. Що саме Ґорбачов має на думці під поняттям цих двох слів — загальновідомо. Крім гласности, тобто, права вільно або голосніше висловлювати свої думки, запропоновано певні реформи в господарчо-економічній ділянці, більшої демократизації, деякі реформи у виборчій системі, вільніша можливість поїздок закордон аби відвідати своїх рідних і т. д. Але що цікаво і характерно в ґорбачовській перебудові, немає навіть жодного натяку про найголовніше право яке незаперечно належить кожному народові — це право на державно-політичну незалежність. Якби мова йшла про саму Росію, тоді очевидно таке питання було б зайвим, бо Росія, як держава чи нація, ніким не є поневоленою, її національні права в СССР ніким не обмежені і т. д. Але ж до СССР, крім Росії, належить ще інших 14 республік (або націй) — в тому числі Україна з її 50 мільйонами населення. Очевидно, Ґобачов про це не міг не знати чи „забути": він напевно знав і знає, що також національне питання в СССР потребує „перестройки" і то „перестройки" великої. І якщо він це питання старанно промовчує, то, значить, він має якісь свої „причини" або мотиви для цього.

Закінчення буде.

Володимир Жила

У ВИРІ ЗАЦІКАВЛЕНЬ

Володимир Барагура, „Як я став журналістом: Спогади зі студентських років 1928—1934" (Торонто); Видавництво „Українська книжка", 1989, 103 сторінки.

Приємно відзначити, що мемуарна українська література в розсіянні дещо пожвавилася. За останні два роки вийшло кілька цінних видань, адресованих широкому колі читачів. Нова книжка Володимира Барагури „Як я став журналістом", одна з них. Вона присвячена спогадам зі студентського життя під Польщею в роках 1928-1934.

Автор виконав велику, складну й дуже потрібну роботу. Звичайно, у невеликій обсягом книжці (103 сторінки), він не зміг всебічно висвітлити проблему. Велика заслуга, що йому вдалося уникнути повчального; настановчого викладу думки. Вона у нього оновлюється філософсько-психологічними категоріями пізнання життя і знання, добра і зла, любови і ненависти; його хвилює, наприклад, спіритизм, гіпноза й парапсихологія. Він широко роздумує над ролею студентства в суспільстві, вболіває за його долю; ідеологічно стоїть на позиціях українського державника-самостійника прихильника „конструктивної, конкретної реально-позитивної праці в користь народу".

Книжка складається з тридцяти невеликих розділів і короткого епілогу. Форма її змістовна. Автор прагне на конкретному матеріялі розкрити зміст студентського життя, показати його позитиви й неґативи та призадуматися над впливом університетських років на формування людини в майбутньому.

Окремі розділи є добрими причинками до історії університетського життя у Львові. Так, наприклад, з розділу „Студії слов'янської філології" довідуємося про характер студій, склад викладачів, науковий рівень, а також про ставлення професорського складу (в основному поляки) до студентів українців. Керівником катедри української мови й літератури (офіційно — руської, згодом русько-української) до Другої світової війни був проф. Ян Януф. Сам мовник, літературою цікавився менше. Високо оцінював праці Зерова, як „Нове українське письменство" й „До джерел". Свого часу робив навіть заходи вживати терміну „український і викладати українською мовою". Про Я. Янова автор висловлюється позитивно. Проте вважає, що „як викладач і педагог він був нудний і не вмів захопити слухачів, ані передати студентам чітко метод наукової праці".

Цікавою в книжці є розповідь про Гурток Студентів Україністів, зокрема про Богдана Ігоря Антонича. Гурток цей був секцією Української Студентської Громади й займався професійно-науковими справами — поширення й поглиблення українознавчих дисциплін. При ньому існували різні курси, як для підготови молодших колеґ до університетського життя, навчання, іспитів тощо. На зборах Гуртка відбулися живі й цікаві дискусії. Центром уваги й гордістю Гуртка Студентів Україністів був поет Богдан Ігор Антонич, який виступав тут з читанням своїх поезій. Читання, як пише В. Барагура, були дуже своєрідні. Поет завжди глибоко „переживав свої поезії не менше ніж у моменті їх творення. Він попадав в екстазу, в самозабуття, відривався від оточення й увесь поринав у світ поезії. Був нею одержимий. Під час читання голос у нього тоном ставав високий, лице багровіло, очі блистіли. Ціла статура подавалась назад, голова була відкинена. Останні рядки кінцевої строфи закінчував співно. Тоді щойно будився з трансу й повертався до дійсности". Колеґи дуже любили його й популярно називали „Хрущем", а потім „хлопчиною з сонцем у кишені".

З Гуртка вийшов цілий ряд відомих і заслужених людей у різних ділянках українського національно-громадського життя — наука, література й літературознавство, виховання, навчання, видавничі справи журналістика тощо. Згадаємо тут лише деяких, а саме: Богдан Ігор Антонич, Богдан Гошовський, Роман Завадович, Теоктист Пачовський, Іван Дурбак, Богдан Романенчук, Ярослав Рудницький, Мирослав Семчишин, Ірина Шкварок-Книш, Ірина Винницька-Пеленська, Калістрат Добрянський, Іван Ковалик, Євген Юліян Редько, Марія Кушнір-Барагура, Володимир Барагура та інші.

Глибоко й наскрізь оригінально написаний розділ „Стаю на шлях журналістики". Тут читач знайде гумористичний опис Івана Дурбака, д-ра Осипа Назарука, редактора „Нової зорі", як також редакторів „Діла", які, до речі, не дуже прихильно ставились до молодих журналістів, зокрема редактор В. Мудрий.

Автор прихильно пише про Івана Дурбака, якого називає своїм „хрищеним батьком у журналістиці". Згадує проф. Івана Огієнка, редактора „Нашої культури" й „Рідної мови", проф. Сімовича, редактора „Життя і знання", редакторів Ст. Волинця, д-ра Івана Німчука, Василя Софроніва-Левицького, Осипа Боднаровича, д-ра Мирона Коновальця, Геннадія Которовича, Богдана Гошовського та інших. В ділянку журналістики автор дістався порівняно легко й добився там чималих успіхів, бо журналістичний ухил був йому характерний ще з середньошкільних часів.

З цікавістю читаємо також розділ „Студентська корпорація „Чорне море" „Львів". В. Барагура був її членом, але розчарувався й виступив, бо вона видава-

(Закінчення на стор. 3)

Микола Руденко

Лист в Україну

Я вірю в те, що моє слово до вас знайде відгук серед людей, котрі не здатні жити, не шукаючи істини. Слава Богу, сьогодні у ваших радіоприймачах не ревуть пекельними голосами ґебістські заглушувачі — ви мене чуєте безборонно. Я також часом отримую відгуки на свої звернення до вас, дорогі мої земляки. Нещодавно один із таких листів приніс несподівану вістку: мої книги, вилучені із читацького вжитку, знов дозволено повернути на полиці українських бібліотек. Інша справа, що їх не лише вилучили, але й знищили, отже повертати вже нема чого. Саме з цього приводу мені й хочеться поговорити з вами сьогодні.

Читаючи цього листа, я пригадав епізод, що мав місце улітку 1977 року — одразу ж після суду, який прирік мене до 12-ох років неволі. Мене щодня викликали на розмову то начальник в'язниці, то хтось із офіцерів КҐБ. Розмови проводились ввічливо, мені пропонували написати каяття — і тоді до мене відразу ж повернеться воля.

Одного разу мене викликали до адвоката, котрий виступав у суді на мою оборону. У мене була підозра, що мій оборонець працює для КҐБ, я навіть вимагав його відводу, але суд не задовольнив моєї вимоги. Так само, як не задовольнив вимоги моєї дружини, щоб мене, за дорученням Світової колеґії адвокатів боронив Ремзі Кларк — колишній генеральний прокуратор З'єднаних Стейтів Америки. Він уже придбав авіоквиток на Донецьке, ждав лише совєтської візи, але ж так і не діждався. Тим часом Донецький обласний суд власним рішенням призначив мені адвоката із Донецької колеґії. Хто він був, цей мій псевдооборонець, ясно з розмови, заради якої мене викликали до нього.

Адвокат сидів за столом, а перед ним лежало з десяток моїх видань. Книги були новенькі, іще не вживані — відразу було ясно, з яких фондів він їх отримав. І тут член Донецької колеґії адвокатів заговорив уже не як мій оборонець, а як людина, котра виконує доручення компетентних органів. Хто себе так називає — пояснювати не варто, це широко відомо.

— Ось, Миколо Даниловичу, — показав на книги мій псевдооборонець. — Пізнаєте? Праця всього вашого життя! І вона загине якщо ви не знайдете мужности засудити свою антисовєтську діяльність. Подумайте про це, добре подумайте.

Я гірко засміявся. Комедія суду завершилась, актори змили грим і виступили в тих ролях, які на них покладені владою у щоденному житті. Я запитав:

— Скільки мені обійдеться ваша оборона?

Адвокат розгубився. Знічено відповів:

— Ну, може, карбованців сто. Не турбуйтесь, дружині не доведеться платити. Вираховуватимуть із ваших табірних заробітків.

Він сказав неправду — його участь у судовому спектаклі мені обійшлася вдвоє дорожче. Щоб її оплатити, довелося майже рік ганяти тачку з землею. Табірна платня добре відома — її можна порівняти хіба що з оплатою колгоспних трудоднів у сталінські часи.

Ось які спомини викликав у мене лист про те, що мої книги дозволено повернути на полиці українських бібліотек. Хай дарує автор листа, але мушу признатися: позитивних емоцій я не звідав у зв'язку з цією подією. І знаєте чому? А тому, дорогі друзі, що я цілком байдужий до своїх книг, які приносив у Донецьку тюрму каґебіст під машкарою правооборонця. А саме ці книги й вирішено повернути до читачів — не якісь інші. Хоч як це дивно, але я їх застав навіть у концтабірній бібліотеці. Це взагалі веселий парадокс: зустрілися за колючим дротом письменник і його твори. Ніхто їх не забороняв, навіть охоче видавали зекам. Вилучили їх десь, мабуть, уже на шостому році мого перебування в концтаборі.

Чим же пояснити такий несподіваний лібералізм офіцерів КҐБ? А, може, це їхній недогляд? Ні, жодного недогляду не було. Просто самі ці твори належали письменникові, який суворо дотримувався запровадженого партією стилю — того стилю, котрий було названо соцреалізмом. Так я тоді вірив, так бачив життя і так відображав його у своїх творах. Треба було пережити велику світоглядну кризу, щоб прийти до заперечення і соцреалізму, і всіх партійних настанов щодо літератури. Та й не лише літератури. Облудність самого марксизму я побачив з такою ясністю, що, правду кажучи, став щасливий, що в 1974 році у мене відібрали партійний квиток. Я ставлюся до цього як до морального визволення, бо давно побачив, до яких страхіть прямує країна, очолювана комуністами. Ці страхіття усе ще попереду — помиляється той, хто вірить, що ґорбачовська перебудова врятує народ від злиднів і голоду...

Великий злам у моєму світобаченні стався десь на початку шістдесятих років. Соцреалістичних романів я більше не писав так само, як і віршів, що вихваляли Комуністичну партію. Писав цілком протилежне. Але ж, зрозуміла річ, ніхто цього у совєтських видавництвах не збирався друкувати. Дозвольте закінчити цього радіолиста віршем, написаним у Донецькій тюрмі після розмови з адвокатом, який уперто намовляв мене на каяття.

Так просто все: напишеш
каяття —
І роздобудеш право на
життя.

(Закінчення на стор. 3)

Іван Фур

П'ЯТИЛІТТЯ ЕПАРХІЇ СВ. ЙОСАФАТА В ПАРМІ

У лютому 1989 року сповнилось п'ять років діяльности новоствореної, четвертої епархії Помісної Української Католицької Церкви в ЗСА. Преосвященний Владика Роберт, голова і господар епархії, поділився думками під час інтерв'ю з Іваном Фуром 22-го травня 1989 року.

Питання: Преосвященний Владико! Який стан нашої епархії тепер, порівнявши зі станом з-перед п'ятиріччя, коли ви її очолили!

Відповідь: Звичайно, стан кращий, релігійність — також. Присутність владики дає поштовх до ініціятиви і кращої праці священиків. Завданням владики пильнувати, щоб всі сівачі були задоволені і не були пригноблені. Епархія видає журнал-місячник „Наша священича служба" для внутрішнього користування. Журнал містить інструкції, поради і доручення для священиків. У Пітсбурґу успішно працює пасторальне бюро для служіння", у якому працює три Сестри Василіянки. Їхнім завданням є поширювати релігію, християнські засади, духово підтримувати мирян, давати їм поради в різних клопотах і нещастях. Сестри опікуються хворими, відвідують їх удома і шпиталях, несуть хворим Боже слово, розраду і потіху. Заохочують також мирян, щоб і вони були уважливими для хворих і нещасних сусідів, адже це християнський обов'язок. Сестри активізують мирян до праці в церкві, парафії, заохочують їх поширювати і поглиблювати своє релігійне знання, духові надбання й інше. Щоб працювати в цьому напрямі Сестри мають відповідні студії, а Пітсбурґ має найкращі умови для їхнього осідку і праці. Своєю працею охоплюють вони всі парафії епархії, цілий час в дорозі, працюють в тих парафіях до яких їх запрошують.

Знову на епархіяльних соборчиках присвячуємо велику увагу Божому слову, щоби воно доходило до мирян, було зрозуміле і щоб миряни виносили з церкви користь. Читання Євангелії, Апостола має бути зрозумілим і виразним. Святі Літургії треба слухати уважно, вглиблюватися у поодинокі молитви і діяти згідно з молитвами.

Поволі, але поступово змагаємо до однообразности в наших церквах. Це все сказане маємо на увазі і в тому напрямі працюємо, щоб наша Церква була корисною для всіх мирян і належно сповняла своє завдання.

Питання: Скільки парафій у нашій епархії?

Відповідь: Парафій маємо тепер 35 і дві місії. Можемо творити нові парафії, але це були б дуже малочисельні, бо в тих місцевостях є малі скупчення наших людей. Та брак священиків утруднює цю працю.

Питання: Скільки священиків працює у нашій епархії?

Відповідь: В епархії тепер працює 32 священики, два ієромонахи і маємо чотири священики-емерити. Невдовзі висвятимо у священики ще одного кандидата. В цих місцевостях, де є малі скупчення наших людей, звичайно, ми їх втрачаємо в користь чужих парафій, особливо Карпато-Руської Церкви.

Питання: Чи є практична можливість в Українському Католицькому Університеті в Римі виховувати священиків для цілої діяспори (мова українська і мова країни)?

Відповідь: Це питання актуальне в нашій Помісній Українській Католицькій церкві, але є певні труднощі, брак богословських підручників українською мовою, брак спеціялістів викладачів окремих дисциплін, брак кандидатів-питомців, як і брак для них приміщення і їх утримання.

Питання: СКВУ проголосив 1989 рік, роком української мови (мови Т. Шевченка). Які зарядження чи інструкції в цій справі мають наші парафії?

Відповідь: У деяких парафіях вже ведуться курси української мови, але через байдужність старших і молоді є певні труднощі, немає охочих ті курси відвідувати. Наприклад, на курси української мови в одній парафії вписалися італійці, українці не зголосилися.

Питання: Наша Церква — це Помісна Українська Католицька Церква. Чи усунення української мови з Богослужень в окремих парафіях ці Церкви збережуть українську духовість, окремішність і національно релігійний характер?

Відповідь: Робимо натиск і вимагаємо, щоб священики достаточно володіли українською і англійською мовою. Священик без знання української мови немає можливости пізнати і вглибитися у духовість української Церкви, обряду і звичаїв, належно їхісповідувати та передавати своїм слухачам-мирянам.

Питання: Чи було б вказане при парафіях творити Братства молодих подруж для плекання релігійного життя, спільно розв'язувати подружні проблеми, протидіяти розводам, приєднувати молоді подружжя, які стоять осторонь Церкви і т. п.?

Відповідь: У деяких парафіях уже існують Братства подруж, тільки під іншими назвами. В плянах епархії є видавати для них інструкції, практичні поради та поглиблювати їхнє релігійне життя.

Питання: Скільки в епархії маємо парафіяльних шкіл?

Відповідь: Парафіяльних шкіл маємо дві. В Пармі і Остинтавні коло Янґставну, Огайо. Було їх більше, але через брак наших дітей їх закрито. Парафіяльні школи сповняють дуже важливу працю, виховують релігійно і національно наших дітей, будучих парохіян і громадян. Школи дають дітям знання про історію, культуру і мистецтво українського народу та в цьому напрямі маємо певні труднощі, бо з тих ділянок немає відповідної літератури, особливо англійською мовою. Сусідні парафії повинні співпрацювати з парафіяльною школою, заохочувати батьків посилати своїх дітей до тих парафіяльних шкіл, підтримувати морально і матеріяльно працю тих шкіл, бо це в інтересі нашої Церкви і народу.

Питання: Для обговорення різних проблем у нашій епархії і парафіях було б добре час від часу скликати епархіяльні синоди, з участю священиків, монашества і мирян?

Відповідь: Канонічне право нашої Церкви доручає такі епархіяльні синоди відбувати. В наших плянах є їх відбувати в різних місцевостях нашої епархії з участю делеґатів кожної парафії. Вони — конечні і потрібні.

Питання: Скільки парафій в нашій епархії святкують свята за старим календарем?

Відповідь: У нашій епархії є три парафії, що святкують за старим календарем. Покрова пресвятої Діви Марії в Пармі, в Норт Порт і Апопці, Фльорида.

(Закінчення на стор. 3)

Лист...

(Закінчення зі стор. 2)

Лише десяток слів чи,
може, фраз —
І все вчорашнє вернеться
нараз.

Дерева й квіти в іскорках
роси,
Та за вікном дитячі
голоси;

Та риба в озері, та в небі
птах,
Та смак цілунку на твоїх
вустах,

Як свідчення любови й
доброти...
І тільки ти — уже не
будеш ти.

Похилений, змарнілий від
недуг,
Ти — тільки оболонка,
а не дух.

Тепер старі костюми
приміряй,
Удосконалюй кабінетний
рай,

Топчи ту ж саму стежку
у гаю —
Не вернеш душу втрачену
свою.

Лише десяток вимучених
слів,
Які ти у потьмаренні
наплів —

І вже тебе нема,
А є пітьма.
Є у людину схована тюрма.

18. VIII. 1977.

П'ятиліття...

(Закінчення зі стор. 2)

Питання: Як поступає праця беатифікації Слуги Божого Митрополита Андрея??

Відповідь: Отець Гарванко опрацьовує працю про чесноти покійного Слуги Божого Андрея. Треба бодай одного чуда, що сталося б за посередництвом Слуги Божого. Це канонічна вимога. Нам треба молитися і просити Бога, щоб таке чудо сталося. Треба поширювати літературу про життя і працю Слуги Божого Митрополита в різних мовах. Беатифікаційні фонди конечні і треба їх збирати. Синод Української Католицької Церкви доручив переводити таку збірку фондів у всіх наших церквах у першу неділю листопада кожного року.

Питання: Які вигляди на визнання Апостольською Столицею патріярхату для нашої Церкви?

Відповідь: Це питання є постійно актуальне на наших синодах. Все поновляємо прохання про його визнання. Відповідь все та сама, ще на це не час. Маємо Верховне Архиєпископство рівне патріярхатові. Можемо вже тепер і повинні це робити, приготовляти штаб фахівців, спеціялістів, які будуть працювати в системі патріярхату і помагати стало в Курії патріярхату тепер Верховного Архиєпископства. Тими фахівцями можуть бути навіть цивільні люди, бо богословів у нас бракує. Вірю, що патріярхат нашої Церкви Апостольська Столиця визнає.

Питання: Ювілейний рік 1988 і наші святкування за нами. Як ви преосвященний владико оцінюєте ці святкування?

Відповідь: Святкування були величаві і дуже позитивні для нашої Церкви і народу. Особливо наша епархія перевела вдалу рекляму, збудила свідомість, що „паблік рілейшен" дуже важливе для поширення між чужинцями проблем нашої Церкви і нашого народу. Сьогодні в пресовому бюрі Верховного Архиєпископа працює Соня Глутковська, яка розповсюджує відомості і матеріяли про нашу церкву на рідних землях і діяспорі на „факс" машині.

Питання: У нашій епархії відбулися наукові конференції з нагоди тисячоліття Християнства в Україні. Чи матеріяли з конференції появляться друком.

Відповідь: Симпозіюми успішно відбулися у Джан Керол університеті в Клівленді і в Дейтоні, Огайо. Всі доповіді з цих наукових симпозіюмів уже приготовляються в нашій друкарні і в невдовзі вийдуть друком.

Питання: Як ви, Преосвященний Владико, оцінюєте теперішню ситуацію нашої церкви в Україні? Що ми повинні робити, щоб братам ув Україні помагати?

Відповідь: Перше і головне, ми повинні молитися за наших людей і Церкву в Україні. Молитва ломить залізо. Його Блаженство просить своїх владик, щоб організували висилку для наших людей в Україну релігійну літературу та збирали фонди на радіопередачі в Україну. Наші поселенці повинні підтримувати це прохання і цю акцію. Нам у діяспорі треба виховувати якнайбільше молодих священиків, які евентуально, у відповідному часі, могли б поїхати в Україну працювати. Трудне це бажання до виконання, бо ледве маємо сяк-так задовільну кількість священиків для наших парафій в діяспорі. Треба нам також продовжувати відомості у цілому світі про переслідування нашої Церкви на рідних землях, використовуючи при тому модерні засоби інформації.

Питання: Які ваші, Преосвященний Владико, пляни на будуче у нашій епархії?

Відповідь: Як вже сказано, слід скликати епархіяльні собори для покращання релігійности в наших парафіях. Треба посилити акцію і працю у вже існуючих Церковних братствах, зактивізувати і поширити їх членство, заохочувати всіх мирян, щоб вони були активними і брали участь у всіх потребах і починах церковно-релігійного життя. Павло Іван Павло II при кінці минулого року видав листа заклик, у якому заохочував мирян до більш активної праці в Христовій Церкві. Дав би Бог, щоб ми могли здійснити всі задуми висловлені в цьому листі. Я доручив усім отцям душпастирям, щоб вони разом зі своїми вірними простудіювали зміст цього листа.

Абітурієнти Школи Українознавства в Йонкерсі

Школа Українознавства при парафії св. Михаїла гордиться цьогорічними абітурієнтами. Всі успішно закінчили довголітню працю та отримали дипломи під час балю ґрадуантів. Дирекція школи ґратулює абітурієнтам і бажає їм дальших успіхів в поглиблюванні знання. Абітурієнти, перший ряд (зліва): Михайло Вариха, Ігор Гованський; другий ряд: Марко Гованський, Роман Закотуря; третій ряд: Стефан Ковальчик, Дарко Хом'як, Роман Цюрик. Учителі, перший ряд (зліва): о. Маріо К. Лозовський (катехит), о. шамбелян Іван Сквілер (парох); другий ряд: Андрій Ганкевич, Оксана Кулинич; третій ряд: Тарас Ганкевич, Оля Шкафаровська-Рудик (директор), Христина Сай.

(Фото: Д. Мотрук)

У вирі...

Закінчення зі стор. 2.

лася йому пережитком лицарських традицій середньовіччя.

На особливу увагу заслуговує розділ „Дім страхіть — чорна магія й астральне тіло". Розповідь тут ведеться про Мирослава Б. — жертву спіритистичного феномену, який змучений астральною з'явою закинув дальші студії парапсихології, гіпнози й „чорної магії". Автор запевняє читача, що це правдива подія, яка широко коментувалася навіть у варшавській пресі.

Не можна поминути мовчанкою останнього розділу „Поцілунок перед дзеркалом", який „простелив авторові шлях до щасливого подружнього життя".

У рецензованій книжці вдумливо висвітлені питання наукової систематичности, усвідомлення й активности у засвоєнні знань, зокрема емоційности. Спогади автора виявляють також увесь досвід його духовного життя й життєвих змагань. А його творче вирішення проходить за принципом щирого, відвертого спогаду-сповіді, який все частіше спостерігаємо в сучасній прозі.

Кажуть, що лише в суперечці народжується істина: це справедливо відноситься й до праці В. Барагури. Він у своїх роздумах й пригадках з минулого приходить до чітких висновків, що яскраво розкривають вартість його спогадів. У книзі багато цінних ілюстрацій історичних будинків і окремих відомих місць українського Львова.

Не можна замовчати й дрібних недоліків праці. На наш погляд, слід було б ширше схарактеризувати студентське життя під Польщею. Це дало б змогу глибше простежити його особливості, характер і вплив на українську молодь. У книжці трапилось повторення, що стосується фінансової допомоги студентам (стор. 43 і 75) і кілька друкарських недоглядів.

Проте ці часткові недоліки аж ніяк не можуть применшити високої оцінки, якої заслуговують рецензовані спогади. Найбільша цінність їх полягає насамперед у тому, що вони написані жваво й переконливо й їх з інтересом прочитає кожний, хто цікавиться українським минулим.

Книжку можна замовити в автора: W. Barahura, 91-19 87th Street, Woodhaven, N. Y. 11421. Ціна 10 американських доларів з пересилкою.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Невіджалуваної і Найдорожчої МАМИ і БАБЦІ

бл. п. ТЕТЯНИ БОГАЧЕВСЬКОЇ

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в церкві св. Юра в Ню Йорку,
11-го жовтня, о год. 6:30 ранку,
як теж в Манастирі оо. Василіян в Ґлен Ков
та в Українськім Люрді.

Про молитви за спокій душі Покійної просять:
сини з дружинами:
Юрій і Рома, Олег і Мирося
донька Оленка з мужем Володимиром Бачинським та внуки

Ділимося сумною вісткою,
що в четвер, 28-го вересня 1989 р., проживши 80 літ,
відійшов у Вічність

бл. п.

ЕВГЕН МИРОН ГУТОВИЧ

нар. 13-го квітня 1909 р. в Дрогобичі, Україна.
ПОХОРОНЕНИЙ 2-го жовтня 1989 р. на українськім католицькім цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Залишив у смутку:
дружину — СТЕФАНІЮ
дві доньки — ІРЕНУ і МАРТУ з родинами
ближчу і дальшу Родину

Карпатський Лещетарський Клюб

Із глибоким смутком повідомляє своїх Членів, Симпатиків, Приятелів та все Українське Громадянство, що 25-го липня 1989 р., ненадійно відійшов від нас у Вічність на 79-му році життя,
наш заслужений, довголітній член, меценат та добродій Клюбу

бл. п.

Олександер Смаль

мґр прав, член численних українських організацій та громадський діяч.

ПОХОРОН відбувся дня 28-го липня 1989 р. в церкві св. Івана Хрестителя та на українському православному цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Дружині п. Олі та Родині Покійного складаємо сердечні вислови глибокого співчуття.

Управа КЛК

У П'ЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. інж.

СТЕФАНА ЮРІЯ ПРОЦЮКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

у суботу, дня 14-го жовтня 1989 р. о год. 7-ій веч.
в церкві св. Юра, Схід 7-ма вул. у Ню Йорку.

Про молитву просить —
ОЛЕНА ПРОЦЮК, дружина

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У Свободі ч. 188 з середи, 4-го жовтня в оголошенні Товариства Українських Інженерів про Конференцію зайшли 2 помилки, має бути д-р Володимир Петришин (а не Петрешен) і властивих операторів (а не оперейторів).

Свобода Адміністрація

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
РОЧЕСТЕР, Н. Й.

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГИ

— відбудуться —

в суботу, 14-го жовтня 1989 р., о год. 2-ій по пол.
в залі Українського Народного Дому
83 Joseph Avenue, Rochester, N.Y.

В нарадах зобов'язані взяти участь члени Управи Окружного Комітету, відділові урядовці та делегати 31-ої Конвенції наступних Відділів:

36, 4?, 66, 89, 217, 285, 289, 316, 343, 367, 437

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд організаційної праці Округи у 1989 р.
3. Доповідь головного касира УНСоюзу УЛЯНИ М. ДЯЧУК
4. Обговорення загальних союзових справ
5. Схвалення пляну організаційної праці на останні місяці біжучого року
6. Внески, запити
7. Закриття нарад

В нарадах візьме участь:

Уляна М. Дячук, головний касир УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Петро Дзюба, голова
Олександер Скібіцький, заступник голови
Дмитро Пристай, секретар
Марія Сверида, касир

Велика родина вшановує своїх родичів

Роля родини в кожного народу, а особливо поневоленого українського, відграє дуже важливу ролю.

В церкві св. Тройці на „Союзівці", недавно відбулося свято св. Володимира. Церква була переповнена не лише місцевими парафіянами, але також туристами з „Союзівки", які приїхали з різних міст ЗСА, Канади, навіть з України.

Всі присутні могутньо співали Службу Божу.

Улюблений парох о. Лев Любинський виголосив відповідно підібрані проповіді, а по Службі Божій о. парох заінтонував „Многая Літа" для всіх Володимирів, що з ентузіязмом підтримали всі присутні.

Особливу радість мала родина Володимира і Евгенії Саляків, що вже довгі роки мешкають при 51 В. 7-ій вул. в Ню Йорку. Влітку виїзджають на посілість, 6 миль від „Союзівки", яка займає понад 30 акрів лісу з дуже гарно упорядкованою галявиною та купелевим басейном. Посілість родини Саляків скла себе, дому „колесах" та шести менших домиків, городом, плеканим господинею, немов „баштан" на Україні з численними квітами та яриною.

І там під крислатими деревами, серед квітів засіла численна родина на свіжому повітрі при застелених столах і вшанувала своїх родичів, розпочинаючи прийняття спільною молитвою.

З приємністю треба ствердити, що родичі є активними громадянами. В. СаЛяк збирав пожертви на будову Пластового, а відтак Народного дому, дбає, щоб Організація домовласників, складала кожного року пожертви на народні цілі.

Рідкісне явище на еміграції — три доньки Соляків вийшли заміж за українців. А коли питають матір Евгенію: Як це Вам вдалось видати всіх дочок за українців? вона скромно відповідає: на це немає якоїсь одної рецепти, але ми дбали, щоб наші діти ходили разом з нами до церкви св. Юра, а відтак покінчили не лише народну школу, але й середню, в якій здобули не лише релігійне, але також національне виховання. Всі наші дочки, як і всі їхні діти є членами Пласту.

Ми старались завжди бути з нашими дітьми, брали їх з собою коли йшли на забаву, чи якусь імпрезу. А коли вони самі вже ходили на забави, то ми знали з ким вони йдуть та коли вернуться до дому, між нами не було жодних таємниць, бо ми мали до себе повне довір'я.

Якщо б намалювати генеологічне дерево життя нашої родини, то було б дуже цікаве.

Найстарша дочка, Галина, вийшла заміж за проф. середньої школи фізики й математики Івана Одуляка, а тому, що має довгі вакації то „адміниструє" „Саляківкою" та вдержує взірцеву чистоту цілої площі та посілости, а дружина провадить бюро в дома, як фінансовий дорадник різних компаній.

Мають двоє дітей, син Тарас вже скінчив медицину та приготовляється до ліцензії, як хіропрактик, а дочка Александра вже скінчила студії та працює.

Друга дочка, Звенислава, є заміжня за лікрем Омельяном Лебедовичем, полковником американської армії, на базі в Джорджії, виконує лікарську практику для армії. Їх син Орест, закінчив середню школу морської академії та тепер відбуває шестимісячну подорож по світі, а дочка починає студії в університеті.

Третя дочка Зор'яна, заміжня за інженером-електриком Юрієм Ставничим, мати якого виховала як сироту у Байройті в таборі в Німеччині, бо батько загинув. Вони наразі бездітні.

Молодша сестра Саляка, Мирослава Вишивана, має дві дочки: старша-Зоряна, заміжня за інж. Володимиром Могучим, і мають трьох дітей. Син, Микола скінчив коледж та підготовляється до дальших студій, а дочка Тамара скінчила коледж і хоче студіювати медицину.

Друга дочка-Софійка також скінчила коледж.

Отже, зібралася велика щаслива родина із своїми друзями та знайомими під великим деревом, як здорова підстава свого народу, щоб належно вшанувати своїх батьків.

Присутній

Срібний ювілей парафії УКЦ в Палатайн

Парафія Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії в Палатайн (передмістя на північному заході метрополії Чикаго) відзначила в неділю, 17-го вересня ц. р., під проводом свого молодого і енергійного пароха о. проф. Андрія Чировського та Ювілейного Комітету, очоленого Юліяном Чорнієм, 25-річчя свого існування.

Святкування звеличило своєю участю в ньому духовенство українських церков метрополії Чікаго разом з Преосвященним Владикою Кир Іннокентієм Лотоцьким. Він очолив Архиєрейську Св. Літургію, яка була відправлена о годині 2-ій по полудні. Її попередила процесія від прихолства до церкви, де при вході зустріли Владику з хлібом і сіллю і словомпривітом Михайло Которинський (голова Братства св. Михаїла), Олександра Коцко (голова Апостольства Молитви), Андріяна Стрільчук з китицею квітів та вівтарний дружинник Івась Скульський.

Процесія затрималася перед новими стилевими, дубовими дверми до храму з хрестом і тризубом, які Владика поблагословив.

Вістка, подана о. А. Чировським, що в цей же день у Львові сто тисяч наших вірних демонструвало в обороні нашої переслідуваної церкви, ще більше вплинула на піднесений настрій присутніх. В Св. Літургії співслужили всі присутні панотці з дияконом Андрієм Плішкою, колишнім вівтарним дружинником в цій церкві. Приспівував також церковний октет під проводом Григорія Сачика.

Після відчитання Св. Євангелія о. А. Чировський привітав дорогого гостя, отців, гостей та парафіян. Проповідь виголосив Преосвященний Владика Кир Іннокентій. Тема була пов'язана з прочитаним Євангелієм, 25-річчям парафії, з її трудолюбивими будівничими та парохами. Окремо відзначив він заслуги першого її пароха, дорадника і опікуна цієї церковної громади о. крилошанина Йосифа Шарого, який кілька днів перед Ювілеєм передчасно і несподівано помер в Детройті.

Друга частина Срібного Ювілею відбулася у формі бенкету в залі „Конкорд" в сусідньому містечку Кілдір. В ньому взяло участь понад півтори сотні гостей і парафіян.

Гостину відкрив словомпривітом голова Братства ім. св. Михаїла Михайло Которинський, а відтак проводив нею цікаво та з гумором о. проф. Андрій Чировський.

З нагоди Ювілею наспіли письмові привіти і багато більше склали усно. Наші дві фінансові установи Українська Федеральна Кооперативна Каса „Самопоміч" та 1-ий Український Федеральний Щадничий Банк „Певність" зложили при тому також щедрі датки на парафіяльні потреби.

Розвагова частина програми повністю належала до Анни і Зенона Маринців, які настроєво і весело розважали гостей.

Ювілейний Комітет з нагоди 25-річчя парафії видав 80-сторінкову книжечку „Пам'ятка Срібного Ювілею" в якій є поміщені привіти наших ієрархів, душпастирів та матеріяли зі знимками (в двох мовах) з історії заложення і розбудови парафії. Є там також поміщений список померлих парафіян, меморіяли, дещо з історії Української Громади м. Паталайн та побажання і оголошення. Ця книжечка була оформлена і видрукована в українській фірмі „Семків і Семків".

Невелика числом вірних парафія в Палатайн так належно відзначила своє 25-річчя.

В. К.

Показ прозірок з нагоди Хрищення України

Заходом 99-го Відділу СУА у Вотервліті відбувся 23-го вересня ц. р., в Українському Клюбі у Вотервліті показ прозірок з нагоди 1000-ліття Хрищення України.

Ярослав Кушнір побував у Ченстохові, Перемишлі, Києві, Каневі, Львові, Команчі і показав понад 120 прозірок та подав докладні інформації про згадані місцевості та релігійні богослужби при участи церковних достойників. Присутні побачили прозірки з „Ясної Гори", костел оо. Павлінів, де є славна чудотворна ікона Богородиці, привезена з Белзу в 1382 році. Архиєрейську Літургію відправив Патріярх Іван Мирослав Любачівський з нашими митрополитами з Америки й Канади, багатьома священиками. Був теж і польський Кардинал Джозеф Ґлемп і багато польських священників. Співав хор „Журавлі". Присутніх було 70,000 українців з цілої Польщі, були теж з України. Парох костела сказав: „Ченстоховська Мати Божа чекала 600 років щоб українці прийшли поклонитися Їй".

Дальше показав Я. Кушнір мистецькі ікони Ісуса Христа, св. Корила, св. Методія, св. Володимира, св. Ольги, св. Йосафата, Патріярха Йосифа Сліпого, світлини хорів: „Лемковина", українського хору з Кошаліна „Полонина", українського камерного хору. Потім показав краєвиди Перемищени, Перемишля, церкви в селі Військо, де народився доповідач, новозбудованої церкви в Команчі на Лемківщині, що її посвятили Митрополит Сулик і Владика Лостен.

Гарні краєвиди Львівщини, Львова, прозірки з музею народного мистецява: вишивки, кераміка, хустки, рушники, килими, трійці, киптарі; гроби Івана Франка та Володимира Івасюка на Личаківському кладовищі у Львові. Присутні побачили прозірки з гробу Т. Шевченка в Каневі, київські собори: св. Софії, св. Володимира, св. Андрея, дзвіницю при св. Софії, „Золоті Ворота", величаву статую св. Володимира над Дніпром.

Численно зібрані глядачі мали добру нагоду побачити багато прозірок з України, що пригадали їм далекий рідний край. П. Я. Кушніреві належиться щира подяка за цілогодинне висвітлення прозірок з нагоди Хрищення України.

Варт, щоб українці з інших осередків запросили його показати ці прозірки, що пригадають їм рідний край.

Професійна...

(Закінчення зі стор. 1)

свою „прощу" до Канева, де провідниця з таким пієтизмом давала пояснення, про українську незнану людину, яка цілувала його по руках за те, що подарував їй молитовник, про турботу за мову.

На його погляд, кожний, що може, повинен тепер відвідувати Україну — але поруч із зворушуючими переживаннями, які неминучі при такій нагоді не можна забувати ніяк про конечність ділової, пляновоі і конкретної допомоги.

— „Перед нами справа відкрита — як допомогти", — каже д-р О. Мороз на закінчення своїх відвідин в редакції. „Одне важливе, щоб ми від патетичних слів перейшли до конкретних діл".

М. Ґорбачов...

(Закінчення зі стор. 1)

тивніше включаються в обговорення і розв'язання соціяльно-економічних та політичних завдань". Цей факт, сказав Ґорбачов, має принципове значення, оскільки надає перебудові „конструктивного, ділового характеру".

Ґорбачов також багато говорив про боротьбу зі злочинністю, але події останніх днів, зокрема в Україні, показують, що правоохоронні органи, отримавши ширші можливості для боротьби з грабіжниками та бандитами, насправді зосередили свою увагу на демократичних рухах в СССР і борються фактично не зі всезростаючою злочинністю, а з мирними демонстрантами. Складається враження, що Кремль розширює повноваження міліції і внутрішніх військ саме для придушення народного руху за демократичні перетворення. Однак все це маскується словами про боротьбу зі злочинністю.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 14-го ЖОВТНЯ 1989 р.

Амстердам, Н. Й. Звичайні збори Т-ва ім. Івана Франка 266-Відд., о год. 7-ій веч. в домі Укр.-Амер. Горожанського Клюбу при 3-5 Теллер вул. в Амстердамі. Проситься членів прибути. За Управу: Анатолій Качан, предс., Мирон Кривула, касир, В. Варшола, секретар.

ВІДІЙШЛИ • ВІД НАС •

МИХАЙЛО ЧОРНІЙ, член УНС Відд. 283-го Т-ва „Запорозька Січ" в Аубурн, Н.Й., помер 4-го серпня 1989 року на 66-му році життя. Нар. 1923 року в Аубурн, Н.Й. Членом УНС став 1957 року. Залишив у смутку дружину Марджорі, сина Михайла, дочку Ширлі, трьох внуків, двох братів: Петра і Фреда, три сестри: Марію Софію і Гелену та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 7-го серпня 1989 року на цвинтарі св. Йосифа в Аубурн, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Г. Гавришків, секр.

БОГДАН ВАНЬО, член УНС Відд. 432-го в Торонто, Онт. помер 17-го травня 1989 року на 82-му році життя. Нар. 1906 року в селі Буск, Камінка Струмилова, Україна. Членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дочку Таїсу. Похорон відбувся 23-го травня 1989 року на Парк Ловн Семетері в Торонто, Онт. Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар